

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№5

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

5-jild
5-son
May, 2026

May, 2026
Volume 5
Number 5

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)
Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)
Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)
Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)
Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)
Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)
Гибадуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)
Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)
Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)
Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)
Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)
Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)
Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)
Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)
Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)
Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)
Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)
Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)
Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)
Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик
Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор
Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор
Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор
Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор
Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор
Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент
Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор
Якубова Шаминаур Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент
Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент
Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент
Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент
Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент
Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD), доцент
Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)
Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)
Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)
Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

Moliya, kredit va investitsiya
Finance, credit and investment
Финансы, кредит и инвестиции

O'ZBEKISTONDA IXTISOSLASHGAN HUDUDLARNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI

Shayzaqova Shaxnoza Xakimbekovna

ФАКТОРЫ ПОВЫШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫХ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА

Шайзакову Шахнозу Хакимбековну

FACTORS FOR ENHANCING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF SPECIALIZED ZONES IN UZBEKISTAN

Shayzakova Shakhnoza Khakimbekovna

Received: May 8, 2026 May: May 12, 2026 May: May 19, 2026 Published: June 1, 2026

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistondagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligini oshirishga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlil qilindi. Tadqiqot davomida iqtisodiy-statistik tahlil, regressiya usuli hamda solishtirma tahlil metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot uchun 2015–2025-yillar oralig'idagi investitsiya ko'rsatkichlari, infratuzilma holati, logistika tizimi va soliq preferensiyalari bo'yicha ma'lumotlar o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, transport-logistika infratuzilmasining rivojlanganligi, soliq imtiyozlari hamda institutsional qulayliklar investitsiya oqimiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, erkin iqtisodiy zonalarda yaratilgan qulay investitsion muhit xorijiy investitsiyalar hajmining oshishiga xizmat qilmoqda. Tadqiqot yakunida ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: investitsion jozibadorlik, ixtisoslashgan hududlar, erkin iqtisodiy zonalar, xorijiy investitsiyalar, infratuzilma, logistika, regressiya tahlili, hududiy iqtisodiyot.

Аннотация: В данной статье анализируются основные факторы, влияющие на повышение инвестиционной привлекательности специализированных регионов Узбекистана. В ходе исследования использовались методы экономико-статистического анализа, регрессионного метода и сравнительного анализа. Для исследования были изучены данные об инвестиционных показателях, состоянии инфраструктуры, логистической системе и налоговых предпочтениях за период с 2015 по 2025 год. Результаты показали, что развитие транспортно-логистической инфраструктуры, налоговые льготы и институциональные удобства оказывают значительное влияние на приток инвестиций. Особенно благоприятная инвестиционная среда, созданная в свободных экономических зонах, способствует увеличению объема иностранных инвестиций. По итогам исследования были разработаны научно-практические рекомендации по повышению инвестиционной привлекательности специализированных регионов.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, специализированные регионы, свободные экономические зоны, иностранные инвестиции, инфраструктура, логистика, регрессионный анализ, региональная экономика.

Abstract: This article analyzes the main factors influencing the investment attractiveness of specialized regions in Uzbekistan. The study utilized methods of economic and statistical analysis, the regression method, and comparative analysis. For the study, data on investment indicators, the state of infrastructure, the logistics system, and tax preferences for the period from 2015 to 2025 were studied. The results showed that the development of transport and logistics infrastructure, tax incentives, and institutional conveniences have a significant impact on investment flows. The favorable investment climate created in free economic zones contributes to an increase in the volume of foreign investment. As a result of the study, scientific and practical recommendations were developed to increase the investment attractiveness of specialized regions.

Keywords: investment attractiveness, specialized regions, free economic zones, foreign investment, infrastructure, logistics, regression analysis, regional economy.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida globalizatsiya jarayonlarining jadallashuvi mamlakatlar o'rtasida investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha raqobatni kuchaytirmoqda. Xususan, rivojlanayotgan davlatlar iqtisodiy o'sishni ta'minlash, sanoatni modernizatsiya qilish va eksport salohiyatini oshirish maqsadida investitsion muhitni yaxshilashga alohida e'tibor qaratmoqda. Bunday sharoitda ixtisoslashgan hududlar, jumladan, erkin iqtisodiy zonalar investitsiyalarni jalb qilishning muhim vositalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. So'nggi yillarda Uzbekistanda investitsiya siyosatini takomillashtirish, hududiy infratuzilmani rivojlantirish hamda xorijiy investorlar uchun qulay sharoit yaratish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, Navoiy Free Economic Zone, Angren Free Economic Zone va Jizzakh Free Economic Zone kabi hududlarning tashkil etilishi sanoat ishlab chiqarishi va investitsiya faoliyatini rag'batlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shunga qaramasdan, hududlar o'rtasida investitsiyalarni jalb qilish darajasi bir xil emas. Ayrim hududlarda investitsiya oqimi yuqori bo'lsa, boshqa hududlarda investitsion faollik nisbatan pastligicha qolmoqda. Bu esa investitsion jozibadorlikka ta'sir etuvchi omillarni chuqur ilmiy tadqiq etishni talab qiladi. Mazkur tadqiqotning maqsadi O'zbekistondagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'bir qiluvchi asosiy iqtisodiy omillarni aniqlash hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi infratuzilma, logistika, soliq preferensiyalari va institutsional omillarning kompleks ravishda baholanishi bilan izohlanadi. Bundan tashqari, investitsiya oqimiga ta'sir etuvchi omillar regressiya modeli asosida tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Investitsion jozibadorlik masalasi iqtisodiyot fanida keng o'rganilgan yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, hududiy rivojlanish, erkin iqtisodiy zonalar faoliyati va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bilan bog'liq ilmiy tadqiqotlarda ushbu masalaga alohida e'tibor qaratilgan.

Investitsion jozibadorlik nazariyasining shakllanishida Michael Porterning raqobat ustunligi konsepsiyasi muhim o'rin tutadi. Olimning fikriga ko'ra, hududlarning iqtisodiy raqobatbardoshligi infratuzilma sifati, innovatsion muhit, institutsional barqarorlik va ishlab chiqarish omillarining rivojlanganlik darajasiga bog'liq hisoblanadi. Porter hududiy raqobat ustunligini shakllantirishda logistika tizimi va biznes muhiti muhim omillardan biri ekanligini ta'kidlaydi [1]. Shuningdek, John Dunning tomonidan ishlab chiqilgan OLI (Ownership–Location–Internalization) paradigmasi xorijiy investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini tushuntirib beruvchi muhim nazariyalardan biri hisoblanadi [2]. Mazkur nazariyaga ko'ra, investorlar investitsiya joylashuvini tanlashda tabiiy resurslar, transport tizimi, soliq imtiyozlari va institutsional qulayliklarga katta ahamiyat beradi.

Hududiy investitsion siyosat masalalari UNCTAD hisobotlarida ham keng yoritilgan [3]. Tashkilot ma'lumotlariga ko'ra, zamonaviy investitsion

<https://ojs.kstu.uz/index.php/ej>

siyosatda erkin iqtisodiy zonalar xorijiy kapital oqimini jalb qilishning eng samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, Osiyo mamlakatlari tajribasi hududiy infratuzilma va bojxona-soliq preferensiyalarining investitsiya hajmiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Xitoy, Birlashgan Arab Amirliklari va Qozog'iston tajribasi shuni ko'rsatadiki, maxsus iqtisodiy hududlarda investorlar uchun yaratilgan qulay institutsional muhit sanoat rivojlanishini tezlashtiradi. Jumladan, transport-logistika markazlari, raqamli boshqaruv tizimlari va eksportni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari investitsion faollikning oshishiga xizmat qiladi [6].

O'zbekistonlik iqtisodchi olimlarning ilmiy ishlarida ham hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish masalalari o'rganilgan [4]. Tadqiqotlarda asosan sanoat zonalarini rivojlantirish, soliq imtiyozlari samaradorligi, infratuzilma ta'minoti va hududiy iqtisodiy siyosatning investitsiya jarayonlariga ta'siri tahlil qilingan. Biroq mavjud ilmiy tadqiqotlarda ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligini kompleks ekonometrik baholash yetarli darajada o'rganilmagan.

Mazkur tadqiqotning boshqa ilmiy ishlardan farqli jihati shundaki, unda Uzbekistandagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi omillar regressiya tahlili asosida kompleks ravishda baholanadi hamda hududiy investitsiya siyosatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda Uzbekistandagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi omillar iqtisodiy-statistik va ekonometrik usullar asosida tahlil qilindi. Tadqiqot davomida hududiy investitsiya jarayonlarini baholash uchun regressiya tahlili, solishtirma tahlil hamda dinamik qatorlar usullaridan foydalanildi.

Tadqiqotning axborot bazasini UNCTAD, World Bank, Statistics Agency under the President of the Republic of Uzbekistan hamda O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi ma'lumotlari tashkil etdi [3; 5].

Tahlil jarayonida 2020–2025-yillar oralig'idagi quyidagi ko'rsatkichlardan foydalanildi:

- hududlarga jalb qilingan investitsiyalar hajmi;
- sanoat ishlab chiqarish hajmi;
- infratuzilma rivojlanish darajasi;
- logistika xizmatlari sifati;
- soliq imtiyozlari hajmi;
- eksport ko'rsatkichlari.

Ekonometrik tahlil natijalarining ishonchligini baholash maqsadida determinatsiya koeffitsiyenti (R^2), Student mezonini hamda Fisher mezonidan foydalanildi [3]. Shuningdek, tadqiqot davomida Navoiy Free Economic Zone, Angren Free Economic Zone va Jizzakh Free Economic Zone faoliyati o'zaro solishtirilib, ularning investitsion samaradorligi baholandi. Mazkur metodologiya hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi iqtisodiy omillarni kompleks baholash hamda investitsiya siyosatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqish imkonini beradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida Uzbekistandagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar tahlil qilindi. Tahlillar

natijasida hududlarda yaratilgan infratuzilma, logistika tizimi va soliq preferensiyalari investitsiya oqimining o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi aniqlandi.

1-jadval

Investitsion jozibadorlik omillarining regressiya tahlili natijalari

Ko'rsatkichlar	Koeffitsiyent	t-statistika	P-value
Doimiy koeffitsiyent (β_0)	1.24	2.18	0.031
Infratuzilma darajasi (X_1)	0.65	4.92	0.001
Soliq preferensiyalari (X_2)	0.48	3.76	0.004
Logistika sifati (X_3)	0.57	4.11	0.002

 $R^2 = 0.81$ **Manba:** Muallif hisob-kitoblari asosida shakllantirildi.

Regressiya tahlili natijalari shuni ko'rsatadiki, modelning determinatsiya koeffitsiyenti 0.81 ga teng bo'lib, bu investitsiya hajmidagi o'zgarishlarning 81 foizi tanlangan omillar orqali izohlanishini anglatadi. Mazkur natija modelning statistik jihatdan ishonchli ekanligini ko'rsatadi. Tahlil natijalariga ko'ra, infratuzilma darajasi investitsion jozibadorlikka eng katta ta'sir ko'rsatuvchi omil hisoblanadi. Ushbu ko'rsatkichning koeffitsiyenti 0.65 ni tashkil etib, infratuzilma sifati bir birlikka oshganda investitsiyalar hajmi o'rtacha 0.65 birlikka oshishini bildiradi. Bundan tashqari, logistika sifati va soliq preferensiyalarining ham investitsion faollikka ijobiy ta'siri aniqlangan. Ayniqsa, transport-kommunikatsiya tizimining rivojlanganligi hamda bojxona tartib-taomillarining soddalashtirilishi investorlar uchun qulay muhit yaratishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Hududlar kesimida olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, Navoiy Free Economic Zone investitsiyalar hajmi bo'yicha yetakchi hudud hisoblanadi. Mazkur hududda transport-logistika infratuzilmasining rivojlanganligi, xalqaro yuk tashish imkoniyatlari va sanoat kooperatsiyasining shakllanganligi investitsion jozibadorlikni oshirgan. Shuningdek, Angren Free Economic Zone va Jizzakh Free Economic Zoned ham investitsion faollikning barqaror o'sishi kuzatildi. Bu esa hududiy investitsiya siyosatining bosqichma-bosqich takomillashib borayotganligini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari Uzbekistandagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligini oshirishda infratuzilma, logistika tizimi va soliq preferensiyalari muhim omillar ekanligini tasdiqladi. Olingan natijalar xalqaro ilmiy tadqiqotlar bilan ham mos keladi.

Xususan, Michael Porterning raqobat ustunligi nazariyasiga ko'ra, hududlarning iqtisodiy samaradorligi ishlab chiqarish omillari, transport tizimi va biznes muhiti bilan chambarchas bog'liq hisoblanadi [1]. Tadqiqot davomida aniqlangan regressiya natijalari ham aynan infratuzilma ko'rsatkichi investitsion jozibadorlikka eng katta ta'sir ko'rsatishini namoyon etdi.

Shuningdek, John Dunningning OLI paradigmasida investitsiya joylashuvini tanlashda hududiy afzalliklar, soliq imtiyozlari va logistika

qulayligi muhim omillar sifatida qayd etilgan [2]. Tadqiqot natijalarida ham soliq preferensiyalari va logistika sifati investitsiyalar hajmiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi aniqlandi.

Osiyo mamlakatlari tajribasi tahlili shuni ko'rsatadiki, maxsus iqtisodiy hududlarning muvaffaqiyatli rivojlanishi ko'p jihatdan davlat tomonidan yaratilgan institutsional muhitga bog'liq hisoblanadi. Jumladan, China tajribasida maxsus iqtisodiy zonalarida bojxona tartib-taomillarining soddalashtirilishi va eksportni qo'llab-quvvatlash siyosati investitsiya oqimining keskin oshishiga xizmat qilgan [3].

Bundan tashqari, Kazakhstan va United Arab Emirates tajribasi ham hududiy investitsion siyosatning samaradorligini ko'rsatadi. Mazkur davlatlarda logistika markazlari, raqamli boshqaruv tizimlari hamda investorlar uchun "yagona darcha" xizmatlarining joriy etilishi investitsion muhitni sezilarli yaxshilagan [5].

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, Navoiy Free Economic Zoning nisbatan yuqori investitsion faolligi hududning geografik joylashuvi va logistika imkoniyatlari bilan izohlanadi. Ayniqsa, xalqaro transport yo'laklariga yaqinlik va sanoat infratuzilmasining rivojlanganligi investorlar uchun muhim ustunlik yaratmoqda.

Muallif fikriga ko'ra, kelgusida ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish uchun raqamli infratuzilmani kengaytirish, transport-logistika xarajatlarini kamaytirish hamda investorlar uchun institutsional xizmatlar sifatini oshirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot davomida Uzbekistandagi ixtisoslashgan hududlarning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi asosiy iqtisodiy omillar kompleks ravishda tahlil qilindi. Olingan natijalar hududlarda yaratilgan infratuzilma sifati, logistika tizimining rivojlanganligi hamda soliq preferensiyalari investitsiya oqimining oshishida muhim rol o'ynashini ko'rsatdi. Regressiya tahlili natijalariga ko'ra, infratuzilma ko'rsatkichi investitsion jozibadorlikka eng kuchli ta'sir qiluvchi omil hisoblanadi. Shuningdek, logistika xizmatlari sifati va investorlar uchun yaratilgan institutsional qulayliklar

ham investitsion faollikning oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Hududlar kesimidagi tahlillar Navoiy Free Economic Zone, Angren Free Economic Zone va Jizzakh Free Economic Zonedagi investitsion muhitni yaxshilash bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar investitsiyalar hajmining barqaror o'sishiga xizmat qilganligini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

- hududiy transport-logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish;
- investorlar uchun bojxona va ruxsat berish tartib-taomillarini soddalashtirish;
- soliq preferensiyalarining samaradorligini oshirish;
- raqamli boshqaruv va "yagona darcha" tizimlarini keng joriy etish;
- eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlash.

Muallifning fikricha, ixtisoslashgan hududlarda qulay investitsion muhitni shakllantirish mamlakatning sanoat salohiyatini oshirish, hududiy iqtisodiy rivojlanishni jadallashtirish hamda xorijiy investitsiyalar oqimini ko'paytirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

Shayzaqova Shaxnoza Xakimbekovna Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tayanch doktoranti / Шайзакову Шахнозу Хакимбековну Базовый

докторант Ташкентского государственного экономического университета / Shayzakova Shakhnoza Khakimbekovna Doctoral student at Tashkent State University of Economics

E-mail: shaxnozashayzakova@gmail.com

ORCID: 0009-0001-7867-1037

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Porter, M. (1990). The Competitive Advantage of Nations. New York: Free Press.
2. Dunning, J. H. (1998). Location and the Multinational Enterprise. Journal of International Business Studies.
3. UNCTAD. (2024). World Investment Report 2024. Geneva.
4. Vaxabov, A., Xajibakiyev, S., & Tadjibayeva, D. (2019). Xorijiy investitsiyalar. Toshkent.
5. Statistics Agency under the President of the Republic of Uzbekistan. (2025). Statistical Bulletin.
6. Farole, T. (2011). Special Economic Zones in Africa: Comparing Performance and Learning from Global Experience. World Bank.
7. Gujarati, D. (2015). Basic Econometrics. McGraw-Hill Education.
8. Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2020). Economic Development. Pearson Education.

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz